

UVOD

1. Kako sam i rekao u prošloj propovijedi, vraćamo se knjizi (Evandjelje po Luki). Ispred nas je događaj gdje Isus pita svoje učenike: „Za koga me drže ljudi¹?” Puno toga se dogodilo u službi Isusovoj prije nego je ovo pitanje postavio svojim učenicima.

1.1. Idemo se podsjetiti ukratko gdje su se odvili svi ti događaji i što se točno događalo. Isus je poslao dvanaestoricu da propovijedaju radosnu vijest svome narodu². Nakon što su se vratili sa svoga misijskog putovanja, Isus im je rekao da idu putem lađica na drugu stranu obale, u grad zvan Betsaida³. Tamo je Isus nahranio mnoštvo naroda⁴. Sutradan je Isus odlučio vratiti se u Kafarnaum, gdje je propovijedao revolucionarnu poruku zbog koje su ga mnogi njegovi učenici odlučili napustiti⁵. Nakon toga Isus je još nahranio četiri tisuće ljudi⁶, ozdravio je gluhonijemoga iz tirkog kraja⁷, farizeji su sve više vršili pritisak na njega, htjeli su ga svojim pitanjima isprovocirati, a sve u namjeri da ispadne budala pred narodom⁸; njegova služba, slična akcijskom filmu, je trajala danima bez prestanka, a možda i tjednima prije nego je odlučio ići u Cezareju Filipovu.

1.2. Vjerujem da je događaj u Kafarnaumu bio prijelomni događaj u Isusovoj službi. Zašto? Jer je mnoštvo naroda po prvi put htjelo priznati Isusa svojim Mesijom.

1.3. Nakon svega što sam naveo iznad Isus odlučuje ići sjeverno, prema Cezareji Filipovoj. Malo o gradu: Cezareja Filipova je bila antički grad smješten u podnožju planine Hermon, blizu izvora rijeke Jordan, na teritoriju današnjeg sjevernog Izraela, blizu granice sa Sirijom i Libanomom. Grad je prvotno bio poznat kao Paneas ili Banias, jer se na tom području nalazio hram posvećen grčkom bogu Panu.

1 (Luka 9, 18)

2 (Luka 9, 6)

3 (Luka 9, 10)

4 (Luka 9, 12-17)

5 (Ivan 6, 59-66)

6 (Marko 8, 1-10)

7 (Marko 7, 31-37)

8 (Marko 8, 11-13)

Taj lokalitet imao je veliko pogansko značenje još u helenističkom razdoblju⁹. Kasnije, Herod Filip, sin Heroda Velikog, proširio je i obnovio grad oko 2.- 3. godine nove ere te ga preimenovala u Cezareja Filipova. Time je želio odati počast rimskom caru Cezaru Augustu, a i razlikovati ovaj grad od druge poznate Cezareje na Sredozemnom moru (Cezareja Maritima).

Grad se nalazio oko 40 km sjeverno od Galilejskog jezera, u regiji poznatoj kao Itureja ili Paniada, ispod planine Hermon, izvora rijeke Jordan. To je područje poznato po prirodnim izvorima i špiljama koje su u antičko doba imale religijsko značenje.

Na karti možete vidjeti gdje se nalaze lokacije gradova koje je Isus posjećivao tokom svoje službe u Galileji. Kafarnaum se nalazi na sjeverno istočnoj strani Galilejskog jezera, dok se Betsaida nalazi na sjeverno zapadnoj strani. Kako sam i naveo u prošlim propovijedima, Kafarnaum je bio pod vlašću kralja Heroda Antipas, dok su Betsaida i Cezareja Filipova bili pod vlašću njegovog brata Heroda Filipa.

NOVA FAZA U ISUSOVOJ SLUŽBI

2. U (Luki 9, 18-21) čitamo: **Dok je jednom molio postrance, s njim bijahu njegovi učenici. Tada ih upita: „Za koga me drže ljudi?“** „Jedni za Ivana Krstitelja - odgovore oni – drugi za Iliju, drugi opet drže da jedan od starih proroka uskrsnu.“ „A za koga me vi držite?“ zapita nato njih. „Za Krista Božjega“, odgovori Petar. Tada im strogo zabrani da to ikomu kazuju.

2.1. U (Mateju 16, 13-20) imamo bogatiji tekst istog događaja: Kada dođe Isus u kraj Cezareje Filipove, upita svoje učenike: **„Za koga ljudi drže Sina Čovječjega?“** Oni odgovoriše: „Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju, treći za Jeremiju ili za jednoga od proroka.“ „A vi - upita ih - za koga me držite?“ „Ti si Krist, Sin Boga živoga!“ odgovori mu Šimun Petar. A Isus mu odvrati: „Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj nebeski! I ja ti kažem: Ti si Petar (Stijena), i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata pakla neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.“ Potom naredi učenicima da nikome ne kazuju da je on Krist.

2.2. O molitvi Isusovoj sam već nekoliko puta govorio¹⁰, tako da odmah prelazimo na njegovo pitanje usmjereno prema učenicima.

2.3. U (Marku) imamo tekst koji kaže da je tijekom šetnje prema selima Cezareje Filipove, Isus pitao učenike: „Za koga me drže ljudi¹¹? Znamo da je tijekom iste šetnje pitao svoje učenike i pitanje: „Zar ćete me i vi napustiti¹²?“ Kako sam i rekao, puno se toga dogodilo u posljednjih nekoliko dana ili tjedana, i to nažalost ne u pozitivnom kontekstu: napuštanje od strane njegovih učenika, stalni napadi od religijskog vodstva, učenici koji su ostali s njim sve više su bili zbunjeni samim događajima. Drugim riječima, umjesto da im je slika (što se ovdje zapravo događa) sve jasnija, ona je njima bila sve nejasnija¹³. I kada su išli prema Cezareji Filipovoj, Isus, motiviran svime što se dogodilo, reagira kao što bi svatko ljudsko biće u njegovoj situaciji: „Zar ćete i vi otići?“

2.4. Nakon što mu je Petar odgovorio potvrdno da ga neće napustiti, a odgovorio je u ime svih nazočnih, Isus započinje poučavati najuži krug svojih učenika o slijedećoj fazi njegove službe. Drugim riječima, Isus sada počinje pripremati svoje učenike da stoje čvrsto kada vide ono što nijedan Židov u svojim najluđim snovima nije mogao zamisliti da će se dogoditi: **Smrt njihova Mesije**.

TKO SAM JA (ISUS)

3. Idemo na drugo pitanje koje je Isus pitao učenike tijekom njihovog hodanja prema Cezareji Filipovoj: „Za koga me drže ljudi?“ Kako su njegovi učenici bili među slušateljima dok bi Isus govorio, kako su nedavno bili poslani da obave svoju vlastitu službu, kako su oni sami hranili tisuće ljudi, ukratko, kako su oni sami dio naroda koji SLUŠA, a ne onaj (Isus) koji POUČAVA narod, imali su dobar uvid u informaciju za koju ih traži Isus. Prvo ime koje su stavili na stol je Ivan Krstitelj, znamo da je kralj Herod dobio informaciju od naroda da je Ivan Krstitelj uskrsnuo, drugi su govorili da se pojavio prorok iz Starog Zavjeta zvan Ilija, a drugi opet da je uskrsnuo jedan od ostalih starih proroka.

3.1. Vjerujem da je narod zbog nedostatka znanja, zbog nedostatka informacija, a i zbog same situacije (Isusove službe koja je tresla u svakom pogledu život samih Židova) donosio međusobno krive zaključke. Drugim riječima, možda nisu namjerno htjeli sabotirati Isusov pravi poziv – tko on je zapravo. Jednostavno su zbog uzbuđenosti osjećali dužnost unutar sebe da moraju donijeti nekakav zaključak svezi čovjeka koji ide po Galileji i čini čudesa koja se nikada u ljudskoj povijesti nisu dogodila.

3.2. Ono što mi znamo, a i oni su vrlo vjerojatno ubrzo shvatili, jest da Isus nije Ivan Krstitelj koji je uskrsnuo.

PROROK ILIJA

4. Zašto su baš spomenuli proroka Iliju? U Bibliji se navještaj ponovnog dolaska proroka Ilije izričito spominje u Knjizi proroka Malahije, zadnjem proroku Starog Zavjeta.

¹⁰ Preporučujem da pročitate tekst u propovijedi (25. § 5. - 5.2.)

¹¹ (Marko 8, 27)

¹² (Ivan 6, 68)

¹³ (Matej 16, 5-12)

4.1. U (Malahiji 3, 23-24) nam piše ovako: „Evo, ja vam šaljem proroka Iliju prije nego dođe dan Jahvin, velik i strašan. On će obratiti srce otaca k sinovima i srce sinova k očevima, da ne dođem i ne udarim zemlju prokletstvom.“ Ovaj navještaj tumačen je kao najava dolaska Ilije prije DANA GOSPODNJEG, što mnogi židovski i kršćanski teolozi povezuju s dolaskom Mesije ili konačnog Božjeg suda. U Novom Zavjetu, Isus i autori Evanđelja se referiraju na taj navještaj, govoreći da je Ivan Krstitelj **došao u duhu i sili Ilijinoj**, ispunjavajući tako prorokovo obećanje¹⁴.

4.2. Ono što možemo zaključiti je ovo: Pod 1) Narod je vjerovao da Isusov dolazak nagovještava skori dolazak Mesije koji će uspostaviti Božje kraljevstvo u Jeruzalemu, gdje će oni kao narod, uz svoga vladara biti najjača ekonomska, politička i ratna sila svijeta.

4.3. I pod 2) Njihovi zaključci o tome tko je Isus govore nam da su oni imali potpuno drugačiji pojam kako će izgledati Mesija kojeg će Bog poslati među svoj narod. I na neki način bili su u pravu- kroz cijeli Stari Zavjet njihovi kraljevi (mesije) su bili vladari koji su imali političku, ratnu i ekonomsku moć. Isus nema ništa od toga, on je seljak iz Nazareta, on je sin od Marije i Josipa koji su bili obični ljudi koji su se bavili običnim stvarima. Drugim riječima, njegova pozadina i njegov pristup prema narodu su ih zbunjivali, i zato su radije rekli: „On je možda Ilija koji ima doći, ili jedan od starih proroka.”

4.4. Znam, možda ćete reći: „Što nisi Danijele gore naveo da je ovo prijelomni trenutak u Isusovom životu zbog toga jer su ga po prvi put htjeli imenovati svojim Mesijom?” (§ 1.2.) I jesu, to je istina, ali to je bilo jedno od mnogih mnoštva naroda koji su svom životu susreli Isusa. Drugim riječima, razni zaključci o Isusu su dolazili iz usta raznih mnoštava naroda koji su imali priliku susresti se s Isusom. Isto tako, znamo po izvještajima iz (Ivana 6) da isti ti koji su ga htjeli za kralja, na kraju zbog njegovog govora odlučili više ga ne slušati i ne željeti za kralja.

4.5. Kako god bilo što se tiče proroka Ilije, iako je Ivan Krstitelj nosio duh Ilijin (pozivao svoj narod da se vrate svome Bogu) on nije Ilija. Ilija će doći pri drugom Kristovom dolasku gdje će biti jedan od dva svjedoka koji će štiti izraelski narod od njihovih neprijatelja: „Tada ću dati dvojici svojih svjedoka da obučeni u kostrijet prorokuju tisuću i dvjesto šezdeset dana.” To su dvije masline i dva svijećnjaka što stoje pred Gospodarom zemlje. Ako bi im tko htio nauditi, morao bi tako poginuti. **Oni imaju vlast zatvoriti nebo da ne pada kiša za vrijeme njihova prorokovanja**, imaju i vlast nad vodama da ih pretvaraju u krv, i da udare zemlju svakovrsnom nevoljom, koliko god puta htjednu¹⁵.

4.6. Podebljana rečenica jasno asocira na proroka Iliju- on je poznat po tome što je, prema Božjoj zapovijedi, zatvorio nebo i tri i pol godine nije padala kiša¹⁶.

Prema toj interpretaciji, prorok Ilija se vraća na zemlju kao jedan od svjedoka u posljednjim vremenima, čime se ispunjava starozavjetno proročanstvo iz (Malahije).

Ovo je samo jedno od mnogih tumačenja, ali meni osobno najprihvatljivije s obzirom na kontekst.

14 (Luka 1, 17) (Matej 11, 14)

15 (Otkrivenje 11, 3-6)

16 (1. Kraljevima 17, 1)

JEDAN OD

4.7. Sad kada malo više znamo o proroku Iliji, idemo dalje s kratkim zaključkom vezanim uz ovaj tekst. Kada bi danas pitali svijet tko je Isus, rekli bi da je on JEDAN OD duhovnih učitelja koji su prošli kroz povijest čovječanstva:

Buda – Siddhartha Gautama (6. – 5. st. pr. Kr.)

Osnivač budizma.

Poučavao je Put oslobođenja kroz razumijevanje patnje, suosjećanje i meditaciju.

Naglasio važnost unutarnjeg mira, nenasilja i duhovnog buđenja (prosvjetljenja).

Muhamed (570. – 632.)

Poslanik islama, prema vjerovanju, primio Božju objavu sadržanu u Kur'anu.

Naglašavao je vjeru u jednoga Boga, solidarnost, pravednost i poštovanje među ljudima.

Njegov utjecaj i danas snažno oblikuje duhovni i društveni život milijarde ljudi.

Lao Tzu (6. st. pr. Kr.)

Legendarni kineski filozof i osnivač taoizma.

Autor djela Tao Te Ching.

Učio je o skladu s prirodom, jednostavnosti, nenasilju i snazi blagosti.

Konfucije (551. – 479. pr. Kr.)

Kineski filozof, učitelj i moralist.

Promicao je etiku, poštovanje prema obitelji, obrazovanje i društvenu odgovornost.

Njegove misli su temelj kineske i istočno azijske kulture.

Guru Nanak (1469. – 1539.)

Osnivač sikhizma.

Naglašavao je jedinstvo Boga, jednakost svih ljudi, služenje i unutarnju pobožnost.

Njegovo učenje spojilo je elemente hinduizma i islama u novi duhovni pravac.

Sokrat (470. – 399. pr. Kr.)

Grčki filozof, začetnik zapadne etike i filozofske misli.

Učio je putem dijaloga, postavljanja pitanja i poticanja samo promišljanja.

Njegov naglasak bio je na unutarnjoj istini i moralnom životu.

4.8. Nažalost svijet stavlja Krista u kategoriju s navedenim učiteljima. Oni bi rekli da je on samo JEDAN OD. U jednom intervju poznati holivudski glumac je pitao učitelja hinduizma je li Isusovo učenje utjecalo na njihovo razmišljanje, on je rekao: „Da, utjecalo je, ali ljudi trebaju **žive učitelje** koji će ih voditi duhovnim putem. Drugim riječima, duhovni vođa je indirektno rekao da su oni autoritet kojeg ljudi trebaju slušati prvenstveno, a ako hoće tu i tamo implementirati u svoje živote ono što je Isus poučavao, „to je sasvim u redu jer i oni to sami čine“, rekao je učitelj hinduizma.

4.9. Pogledao sam nekoliko dokumentaraca gdje jedan poznati glumac, duhovno probuđen, je odlučio napraviti projekt zvan: (Duhovni učitelji kroz povijest).

U tom projektu glavna svrha mu je bila dokazati da su svi duhovni učitelji kroz povijest imali nešto mudro za reći tijekom svog boravka na planeti Zemlji.

4.9.1. I u pravu je. Ali, Isus se ne može stavljati u tu kategoriju, on nije JEDAN OD, on je JEDINI, on je JEDINSTVEN. **Nijedna knjiga na svijetu ne uči čovječanstvo da jedan ČOVJEK - NE BOG¹⁷ - drži život svih koji su postojali, koji postoje i koji će postojati u svojim rukama, osim Biblije. Drugim riječima, sve vjerske knjige poučavaju da je: sila, bog, energija, glavni autoritet koji odlučuje tko će živjeti vječno a tko neće, dok Biblija uči da je čovjek (Isus) autoritet koji odlučuje.**

PETAR IMA KLJUČ RAJA

5. Prije nego krenem dalje sa stihovima gdje Isus poučava svoj uži krug o novoj fazi njegove službe, kratko ću se dotaknuti teme gdje današnja Crkva promovira vjerovanje da Petar, kao prvi apostol Crkve, drži ključeve raja i da on čeka svakoga tko prijelazi iz ovozemaljskog života u vječni život.

5.1. Ne vjerujem da je Isus to imao na umu kada je Petru rekao: „Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj nebeski! I ja ti kažem: Ti si Petar (Stijena), i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata pakla neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskog, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano i na nebesima, a što god razriješiš na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima.” U prijašnjim propovijedima sam govorio o riječi BLAGO¹⁸ i što su zapravo autori Biblije mislili pod njezinom definicijom dok su je zapisivali u svoje izvještaje. Tako da slobodno pogledajte ako vas zanima. Mislim da isti princip vrijedi i ovdje kad se Isus obraća Petru.

5.2. Još nešto, Isus je sagradio svoju Crkvu preko posrednika Petra, Petar je bio jedan od glavnih aktera u gradnji crkve (zajednica koja vjeruje u ime Isusa Krista). I izvještaji o njoj se nalaze u (Djelima Apostolskim). Sve nakon, je Crkva kojoj - uvjeren sam sve više - nedostaje apostolsko učenje i na kraju Židovi koji s nežidovima prebivaju u njima. Ovdje se obraćam svim kršćanskim sljedbama koje danas postoje.

POČINJE PRIPREMA

6. U (Luki 9, 22-) čitamo: **I doda da Sin Čovječji mora mnogo pretrpjeti, od starješina, glavara svećeničkih i književnika biti odbačen, biti ubijen i treći dan uskrsnuti.**

6.1. Opet u (Mateju 16, 21-23) imamo detaljniji opis samog događaja: **Otada poče Isus izlagati svojim učenicima da mora ići u Jeruzalem, gdje će mnogo trpjeti od starješina, glavara svećeničkih i književnika, da će biti ubijen i da će treći dan uskrsnuti. Petar ga povuče nasamo i poče ga odvrćati govoreći: „Bog te očuvao od toga, Gospodine! Tebi se to zaista ne smije dogoditi!” On se okrenu Petru i reče: „Prođi iza mene, Sotono: prepreka si mi, jer ne težiš za Božjim, nego za ljudskim!”**

6.2. Prvo ćemo malo govoriti o onima koji su bili glavni pokretači Isusove smrti. U Isusovo vrijeme u Jeruzalemu, glavari svećenički, starješine i književnici činili su vodeću vjersku i društvenu elitu židovskog naroda.

¹⁷ Iako Bog kao autor koji je izvan realnosti je onaj koji ultimativno odlučuje; unutar naše realnosti čovjek je taj koji odlučuje

¹⁸ (Propovijed 36. § 1. - 1.2.)

Njihova uloga bila je ključna u vjerskom, političkom i svakodnevnom životu. Evo tko su bili i koje su im bile dužnosti:

Glavari svećenički (Vrhovni svećenici)

To su bili najviši predstavnici svećeničkog reda, potomci Levijevog plemena, posebno potomci Aronove loze. Na vrhu je bio Veliki svećenik, koji je imao najvažniju ulogu u Hramu, osobito tijekom najvećih blagdana poput Dana pomirenja (Yom Kippura).

Glavari svećenički imali su zadatak upravljati Hramom u Jeruzalemu, nadzirati žrtvene obrede, osiguravati pravilno slavljenje svetkovina te čuvati vjersku čistoću naroda.

U političkom smislu, surađivali su s Rimljanima kako bi održali red i mir.

Starješine naroda

Starješine su bili ugledni članovi zajednice, obično stariji muškarci s društvenim i vjerskim autoritetom. Često su bili predstavnici aristokracije, vođe obitelji ili klanova.

Sudjelovali su u vijećima i sudskim procesima, bili članovi Velikog vijeća (Sanhedrina), koje je bilo najviše židovsko zakonodavno i sudsko tijelo. Njihova zadaća bila je rješavanje sporova, donošenje odluka vezanih uz zakon i običaje te očuvanje društvenog poretka.

Književnici (Pismoznanci)

To su bili obrazovani stručnjaci za Zakon (Torah), tumači Svetih pisama i vjerski učitelji.

Mnogi od njih pripadali su farizejskom pokretu, poznatom po strogom tumačenju i pridržavanju Zakona. Njihov posao uključivao je: poučavanje naroda o Božjem Zakonu, pisanje i prepisivanje svetih tekstova i sudjelovanje u raspravama o vjerskim pitanjima. Često su bili savjetnici u Velikom vijeću.

6.3. Sada kad malo bolje znamo o religijskom vodstvu tadašnjeg judaizma, želim reći sljedeće: mogu misliti kako je ova vijest zazvonila u ušima apostola, to je njima bila toliko odbojna ideja, oni je nisu mogli niti slušati, niti su je željeli shvatiti. U njihovim umovima, Isus je njihov kralj i on će kad-tad tijekom službe odlučiti uspostaviti Božje kraljevstvo. To su vjerovali, za to su se držali čvrsto. „Kada naš učitelj završi s propovijedanjem, kada pripremi narod, on će postati naš kralj koji će pobijediti Rimljane i potjerati ih iz Svete Zemlje“, su oni vjerovali.

6.4. Petrova reakcija dokazuje moju tvrdnju iznad: „Tebi se to zaista ne smije dogoditi!“ Podsjetimo se, Petar je maloprije odgovorio Isusu da je on Sin Čovječji i da ga oni neće napustiti. Drugim riječima, Petar je bio kušan kao i drugi iz grupe Isusovim govorom u (Ivanu 6), ali su oni (apostoli) za razliku od mnogih drugih učenika odlučili ostati s Isusom. Ali sada ide detaljnije objašnjenje što sadržava UVJET (vjerovati u Isusovo ime). **Isus ih priprema na nadolazeću kušnju koja će ih htjeti strgati i natjerati da napuste svog učitelja.**

ZNATI KAKO ĆU UMRIJETI

7. U tekstu vidimo da je Isus u detalje znao kako će umrijeti i tko je planer njegove smrti. Idemo se staviti u Isusove cipele: Ja sam Židov, imam obitelj. Moj otac Josip i moja majka Marija su me odmalena učili da sam ja izabran od Boga Oca da budem Mesija. Tijekom odrastanja sam proučavao Toru da sam za sebe vidim kakvu sam to ulogu dobio od našeg Boga. Tijekom mog života Bog mi se obraća i govori mi da neću uspostaviti kraljevstvo Njegovo sada, radije, Otac hoće da pripremim narod za dolazak kraljevstva.

To uključuje biti izrugivan, odbačen, i na kraju ubijen od ruke religijskog vodstva koji tvrdi da zna kojim putem narod mora ići kako bi baštinio kraljevstvo Božje. Moj Bog Otac mi u detalje opisuje kako ću umrijeti, i govori mi unaprijed da moja služba neće imati veliki uspjeh među mojim narodom.

7.1. Zamislimo da nam Bog objavi da ćemo imati sličnu ulogu kao što ju je imao Isus Krist, zamislimo da nam Bog kaže u detalje kada ćemo umrijeti i od čije ćemo ruke umrijeti; da će to biti oni koje mi tijekom svoje službe želimo spasiti. Zamislimo da svaki dan odrađujemo službu shvaćajući što nas čeka i od koga nas čeka. Vidite, s tim teretom se nosio Isus, i nije odustao, iako izgledi nisu igrali u njegovu korist.

7.2. Zato s velikom sigurnošću mogu osobno za sebe reći - drago mi je da živim u neznanju, drago mi je da ne znam kada ću i kako ću umrijeti, drago mi je da ne znam tko će me tijekom mog život izdati. Ne želim znati. Jedino što hoću je ovo, i molim Boga da me blagoslovi u tom pogledu: hoću biti spreman kada dođe to vrijeme. A da bi bio spreman, moram uzeti svoj križ i nositi ga, **jer ja želim izgubiti svoj život tako da ga sačuvam**. Ali o tome ćemo u sljedećoj propovijedi.